BUCUREȘTI

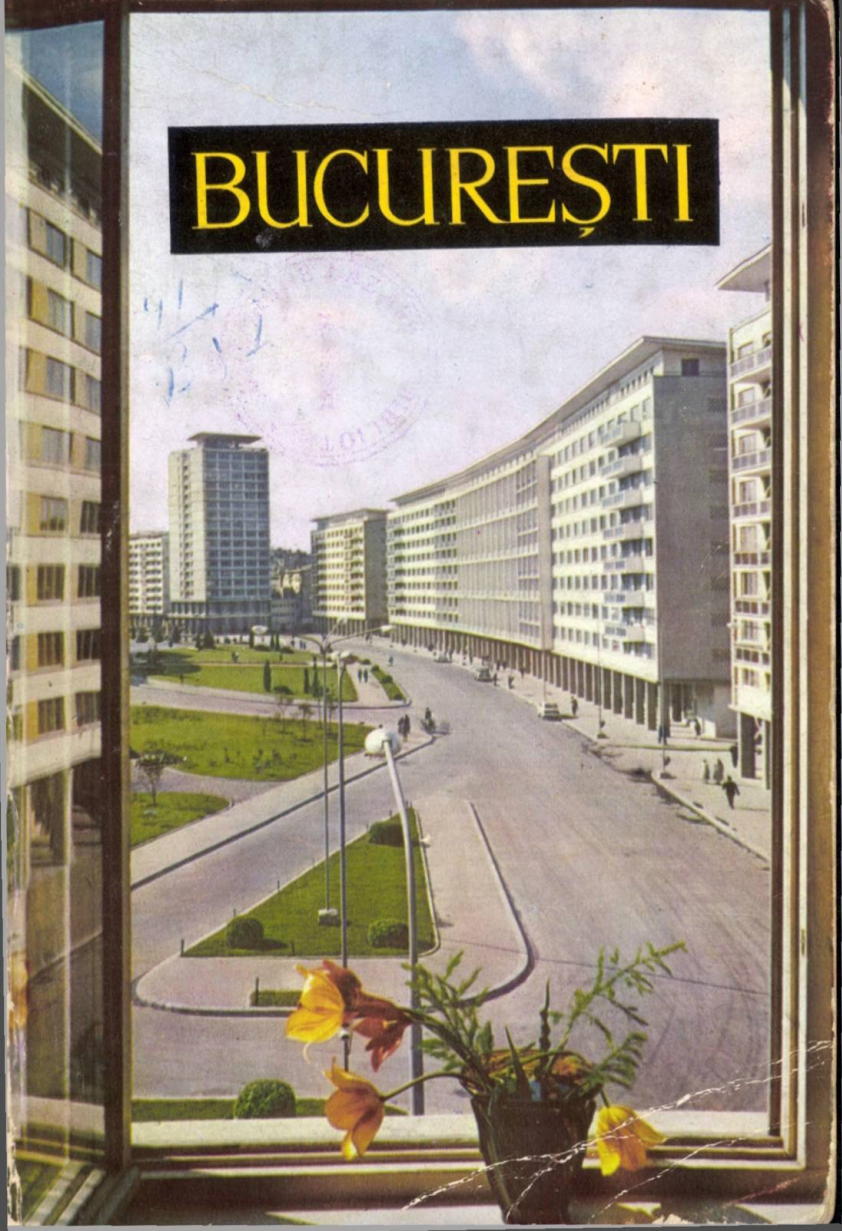

BUCUREȘTI

Coperta colecției: *I Petrescu*

ORAȘE ȘI PRIVELIȘTI

91(R)
B87

BUCUREȘTI

Prefața: DEMOSTENE BOTEZ

„GHEORGHE LAZĂR" — BIBLIOTECA Bucureşti

EDITURA MERIDIANE
Bucureşti
1961

I. 37585
S. L.

VERIFICAT

Fotografiile au fost executate de: F. Dobrescu, A. Emerich, Al. Puiu Florescu, V. Giurgianu, H. Löffler, A. Mendrea, C. Nestor, D. Pretor, C. Spitzer și M. Volbură, de la Studioul fotografic al Combinatului poligrafic «Casa Scînteii».

CARTE DE VIZITĂ: BUCUREȘTI

Capitala unei țări este, pentru orice călător care nu o cunoaște, un mare stimulent pentru imaginație. Siluetele cîtorva monumente știute din albume sau din cărți poștale prefațează iluzia unei previziuni și pornind de la ele, fantezia construiește după reguli clasice un fel de oraș tip. Așa se face că atunci cînd intrăm pentru întîia oară într-o capitală încercăm o senzație paradoxală: o impresie de ceva cunoscut o dată cu una de surpriză.

Bucureștiul e mai greu de imaginat pe dinafară căci el nu seamănă de loc cu nici una din severele capitale nordice sau cu opulentele capitale istorice din Apus, și nici prea mult cu estivalele capitale mediteraneene. Și aceasta pentru că el este expresia temperamentului unui popor cu o puternică personalitate artistică și pentru că dezvoltarea lui esențială este contemporană.

Alt paradox: Bucureștiul e un oraș și vechi și nou. Uneori aceste aspecte contradictorii sînt separate, alteori contopite într-o sinteză a istoriei lui.

Orice capitală de țară prezintă nu numai istoria vieții și dezvoltării ei, dar și istoria vieții sociale, politice și economice a întregii țări.

Bucureștiul poartă și el vestigiile istoriei sale și a țării însăși — 400 de ani de vasalitate turcească, laolaltă cu diferitele influențe străine, au contribuit la alcătuirea, dintru început, a orașului. Un popor exploatat la sînge, silit să ducă războaie necontenite de eliberare națională și lupte interne de eliberare socială, nu a avut răgaz să-și înalțe, cu secole în urmă, o capitală pe măsura vredniciei sale. De abia acum, în ultimii ani, în condițiile construcției socialiste, se înalță, vesel și frumos, ca un simbol al năzuințelor poporului.

Originea Bucureștiului se pierde în timpuri din care nu ne-au rămas însemnări ci doar acele urme omenești înmormîntate de pulberea pămîntului. Cu prilejul diferitelor săpături făcute pe străzi, uneori fără alte intenții decît edilitare, s-au găsit urme de așezare omenească datînd din paleoliticul de mijloc. Și totuși primul act de identitate este de abia din 20 septembrie 1459, cînd orașul a fost menționat pentru întîia oară cu numele său într-un document scris în slavonă, emis de domnitorul Vlad Țepeș (1456—1462).

El a avut la început rost de cetate, în sistemul de fortificații împotriva turcilor, și apoi destinul oricărui oraș medieval — vad comercial, în cazul nostru, pe drumul dintre Brașov și Dunăre, pe care se schimbau avuții între Nord și țările Orientului apropiat.

În mai puțin de două secole, Bucureștiul devine principalul centru economic al Țării Românești și apoi, în 1659, capitala ei. Se dezvoltă meșteșugurile și comerțul. Oamenii se grupează pe meserii, pe anumite străzi cărora le trec numele: Blănari, Șepcari...

Un caleidoscop de nume și locuri, cu rezonanțe banale poate, apare harta Bucureștiului vizitatorului care-l străbate în autoturisme confortabile. Dacă veți avea răbdare s-o porniți pe îndelete, aceste locuri și nume vor ști să vă povestească, în graiul lor, sumedenie de întîmplări din viața orașului. Ați putea afla, de pildă, că în urmă cu mai bine de trei veacuri, în vremea domnitorului Mihai Viteazul, bucureștenii respingeau atacurile turcilor, că pe dealul Cotrocenilor și-a stabilit, în 1821, tabăra, alt luptător pentru independență, Tudor Vladimirescu, sau că pe locul denumit azi Piața Unirii s-a întins, în 1859, hora mare a celor care înfăptuiseră Unirea Țărilor Romînești. Pe Calea Victoriei, fosta Cale a Mogoșoaiei, pardosită cu lemn, vizitatorul poate afla o placă memorială care aduce mărturie despre muncitorii uciși în timpul manifestației din 13 decembrie 1918, din ordinul guvernanților reacționari; pe Str. Academiei 35—37 poate afla că s-au ținut aici la 8, 9 și 10 mai 1921 primele ședințe ale Congresului de constituire a Partidului Comunist din Romînia.

Pe planul Bucureștiului, ca pe-o hartă, sînt înscrise, ca locurile unui șir de bătălii, străzile istorice pe care au luptat, au sîngerat, și au căzut cei mai buni fii ai clasei muncitoare. Aici au fost, în chip firesc, marile ciocniri sociale, și aici s-a obținut și victoria decisivă pentru cucerirea de către popor a puterii de stat. Pentru un călător străin pe care-l interesează aspectele luptei de clasă, viața Bucureștiului reprezintă un document viu și grăitor.

Cumplita diferență de avere dintre clase, dintre exploatatori și exploatați, a imprimat vechiului București un caracter aparte, hibrid și anarhic: palate luxoase și blocuri alături de magherniță; străzi cu magazine de lux alături de străzi fără apă și nepavate. Intrarea în București însemna, ca într-o

demonstrație vie, trecerea de la sat, la tîrg, la oraș și apoi la capitală.

Ceea ce n-au făcut secolele, s-a înfăptuit în anii de democrație populară, în care puterea de stat este exercitată de popor sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn. În acești ani, Bucureștiul a cunoscut o înnoire radicală, devenind, într-adevăr, un mare centru economic, social, politic și cultural: a devenit un oraș socialist. Tehnica modernă, folosită în stil mare, de un popor harnic și cutezător, a făcut cu putință această uluitoare transformare.

Bucureștiul de azi se întinde pe o suprafață de 566,64 km pătrați, pe care trăiește o populație de peste 1.300.000 de oameni. Creșterea vertiginoasă a populației lui nu se datorește vreunui centralism ci dezvoltării continue a industriei în București și creșterii uriașe a instituțiilor culturale.

Bucureștiul înscrie astăzi în istoria țării un capitol care își mărește volumul cu fiecare zi, industria sa cu un ritm nemaiîntîlnit pînă aci. Încă în 1960 capitala dădea 21% din întreaga producție industrială a țării.

Ne-au adus ultimii ani o serie de «premiere» ale industriei bucureștene: produse ale unor ramuri industriale inexistente pînă acum, întreprinderi nou construite. S-au construit între anii 1948 și 1959 în București 57 de întreprinderi industriale și secții noi de mare însemnătate. Așa sînt Uzinele «Tudor Vladimirescu» care produc autobuzele și troleibuzele necesare întregii țări. Fabrica de confecții «Gh. Gheorghiu-Dej», una dintre cele mai moderne din Europa, a cărei producție reprezintă 49% din întreaga producție de confecții a țării (în fiecare minut se confecționează aici trei costume bărbătești). Masele plastice, produse ale fabricii «București», gama variată a produselor de la

Fabrica «Electronica» sau produsele combinatului de cauciuc «Jilava», iată doar începutul unei enumerări care va fi completată cu fiecare an.

Un nou univers iese azi pe porțile întreprinderilor bucureștene: utilaj petrolifer, vagoane-cisternă, autobuze, troleibuze, mașini-unelte și agricole, motoare, aparate de radio, medicamente, fel de fel de produse chimice, țesături de fire sintetice... tot ce cere viața de azi.

În București, numai în două luni se produce acum cît în tot anul 1938.

Economiștii să alcătuiască grafice, să calculeze și să tragă concluzii. Noi, locuitorii capitalei, știm doar, practic, că în capitală se găsesc de toate și din belșug.

Avîntul revoluției culturale și-a pus amprenta și asupra Bucureștiului ca principal centru cultural al țării.

O vastă rețea de învățămînt este pusă în slujba ridicării nivelului cultural al celor mai largi mase.

Ca și în alte centre culturale ale țării, universitatea și institutele de învățămînt superior atrag și în capitală generații după generații, zeci de mii de studenți care la anumite ceasuri ale zilei dau străzilor din preajma facultăților un aspect unic de tinerețe și voie bună.

Dar, în afară de învățămînt, Bucureștiul are o viață intelectuală deosebit de bogată și de intensă. Presa și editurile, marele număr de oameni de știință și cultură care își duc aici activitatea, imprimă capitalei o atmosferă specifică de efervescență culturală. Muncitorii, chemați la viață omenească și demnă, și-au găsit în carte un prieten nedespărțit și un sfetnic neîntrecut. În fața casei de bilete a teatrelor și cinematografelor, în tramvaie și autobuze, în sălile de așteptare, bucureșteanul citind

face parte din decorul obișnuit. Asta nu înseamnă că bibliotecile șomează. Numai cele două biblioteci republicane, cuprinzînd peste 8 milioane de volume, au cunoscut în decurs de un an chipul a peste 25.000 de cititori.

E unul din aspectele cele mai caracteristice ale socialismului. Cartea a devenit, ca și hrana, o necesitate a fiecărui om.

Viața artistică a Bucureștiului nu e mai puțin variată. În afara celor aproape 60 de cinematografe, fără a mai număra pe cele cu bandă îngustă, sindicale etc., el are 25 de teatre și instituții muzicale. Au cuprins cele 8298 de reprezentații și concerte date de acestea din urmă în 1959, nu mai puțin de 4.355.000 de spectatori și auditori. Sălile s-au dovedit încă neîncăpătoare, dar se construiesc mereu. Strălucesc încă noi: Teatrul de operă și balet, marea sală a Palatului Republicii, cu peste 3.000 de locuri, de o arhitectură și acustică cu totul moderne, cele trei teatre de vară, sălile de proiecții, printre care se numără impunătorul cinematograf «Înfrățirea între popoare», frumoasa sală de concerte a Radioteleviziunii, clădirea Circului de stat. Și nu trebuie să uităm nici cele 39 de muzee și case memoriale.

Un alt aspect caracteristic al Bucureștiului — în zilele competițiilor sportive, stadioanele absorb, ca niște pîlnii uriașe, zeci de mii de bucureșteni. Această recunoscută pasiune a publicului romînesc, deci și a locuitorilor capitalei, pe care înaintea anilor noștri și-o putea satisface numai «elita», își găsește azi cele mai variate căi de împlinire. Complexe sportive, ca cel de la «23 August», care se numără printre cele mai moderne baze din Europa, săli de sporturi, cluburi și asociații dotate cu echipamentul necesar, competițiile de masă, învățămîntul de specialitate, sînt tot atîtea... preludii ale gloriei sportive.

Mulţi recordmani mondiali şi campioni olimpici îşi datorează succesele uriaşelor stadioane, bazelor sportive de pe lacurile ce înconjoară Bucureştiul, iar deasupra stadioanelor internaţionale tricolorul romînesc este recunoscut şi datorită sportivilor săi.

Bucureştiul este astăzi şi un centru turistic. Dar nu numai pentru vizitatorii străini. Anual el atrage zeci de mii de vizitatori de peste hotare dar şi din întreaga ţară. Bucureştiul este o permanentă surpriză a noului. Cine lipseşte cîtva timp din capitală nu-şi recunoaşte, uneori, la întoarcere, propria-i stradă.

Ritmul şi amploarea noilor construcţii sînt pe drept cuvînt uimitoare.

S-au construit între 1954 şi 1958, 10.194 apartamente, în 1959, 6668, în 1960 aproape 10.000, pînă în 1965 sînt planificate alte zeci de mii. Cine nu-şi poate închipui cum se construieşte un oraş nou, căci acesta e un spectacol rar, poate să-şi dea seama străbătînd Bucureştiul.

Bucureştenii înşişi îşi descoperă capitala în fiecare sezon. Se înalţă un nou oraş de blocuri moderne, luminoase, vesele, uneori în culori de pastel, printre spaţii verzi.

Periferiile se întrunesc cu centrul, cu aceeaşi arhitectură, cu acelaşi confort, în aceeaşi urbanistică modernă. Dispar « categoriile ». Totul se înalţă grandios, totul e destinat omului, colectivităţii, dragostei de viaţă şi bucurie. Totul e net, curat, luminos. O preocupare de frumos armonizează utilul. Fabricile nu mai sînt, nici ele, zidării periferice sordide, ci frumoase clădiri moderne, în mijlocul grădinilor înflorite.

De altfel, tot Bucureştiul este o grădină. Coroane grele de copaci bătrîni se revarsă în străzi peste garduri; alte şiruri de copaci străjuiesc bulevardele; întinse parcuri şi scuaruri înseamnă cu oaze verzi

harta Bucureștiului, șir de lacuri cu limanurile înflorite de vile și cabane, cu luciul punctat de vele și trasat de helicele vaporașelor, și cu plaje întinse, dau capitalei un aspect minunat — de oraș ridicat în plină natură.

În general, locuitorii unui mare oraș sau îl denigrează, blazați chiar de frumusețile lui statice, transmise de-a lungul istoriei, sau îl supraevaluează din patriotism local.

Nu sînt blazat și nici apologet exagerat. Dar încă nu am reușit să-i descopăr Bucureștiului toate frumusețile. Trebuie să mărturisesc a nu putea fi strict obiectiv. Îi iubesc avîntul prefacerii și întineririi lui. Bucureștiul își construiește vatră nouă. Și constructorii mă cuceresc întotdeauna prin încrederea și optimismul lor. Îl iubesc pentru oamenii care-l populează și-l fac după chipul și asemănarea lor: vesel și luminos.

Oamenii de aici sînt comunicativi, ospitalieri, iubitori de viață, dornici de a crea, de a-și înfrumusețа libertatea. Au cunoscut-o tîrziu. Se bucură de ea ca niște copii. Dar muncesc ca niște uriași pentru a o păstra și a fi demni de ea. Sînt liberi în țară liberă ! O simți asta pe chipurile lor, în avîntul lor creator.

Să ne amestecăm între ei, pe străzile, pe bulevardele Bucureștiului, în sălile de teatru și de cinematograf. Seamănă cu orașul lor. Sînt și ei noi. Sînt și ei în plină dezvoltare. Se încadrează armonios în primăvara capitalei lor.

Să vedem împreună imaginile acestui volum și care nu sînt decît jaloane, căci Bucureștiul e un « tot », un climat, o atmosferă, oameni, viață, pe care nici cea mai artistică fotografie nu le poate reda.

Să pornim deci, cu adevărat, în căutarea Bucureștiului, dar nu cu un taxi care ne tentează în orice

colț de stradă, sau cu autobuzul turistic, ci, cînd pe jos, cînd cu tramvaiul. Să simțim pulsul acestei capitale, să n-o vedem numai curgînd în urmă, din viteză. Să intrăm în magazine, în restaurante, să ne uităm atent la rafturile alimentarelor, ale magazinelor, la vitrinele librăriilor... să cunoaștem în adevăr Bucureștiul.

Rîndurile acestea rămîn pentru concluzii, pentru sinteză, pentru o definiție, pentru amintiri recapitulative.

Pentru a cunoaște esențialul — haidem prin București, « per pedes apostolorum ».

Demostene Botez

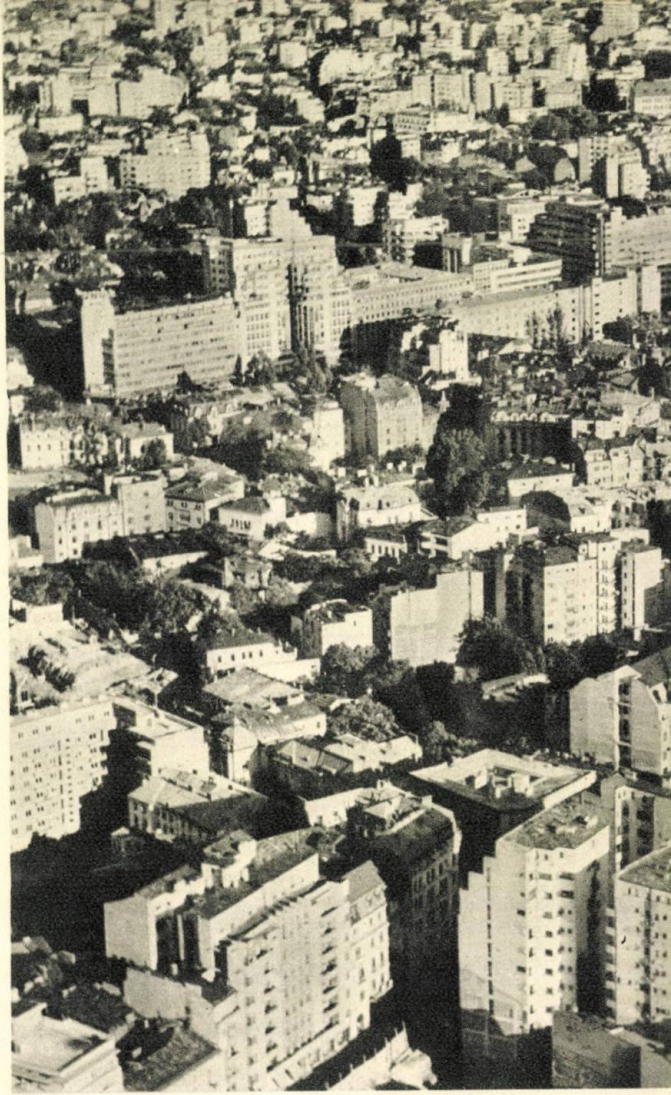

Peste cîteva clipe veți coborî din helicopter, și atunci, în acest imens mozaic alb și verde, veți putea deslușî zvîcnetul puternic al orașului.

Statuia lui V. I. Lenin se conturează pe Combinatul poligrafic «Casa Scînteii», palatul presei și al editurilor.

Venind dinspre aeroport, armata pomilor face onorurile spre inima orașului — Șos. Kiseleff.

Monumentul ridicat « ostaşilor romîni, moştenitori ai tradiţiilor istorice străbune, luptători neînfricaţi împotriva fascismului, pentru libertatea şi independenţa Patriei ».

Sediul Preşedinţiei Consiliului de Miniştri.

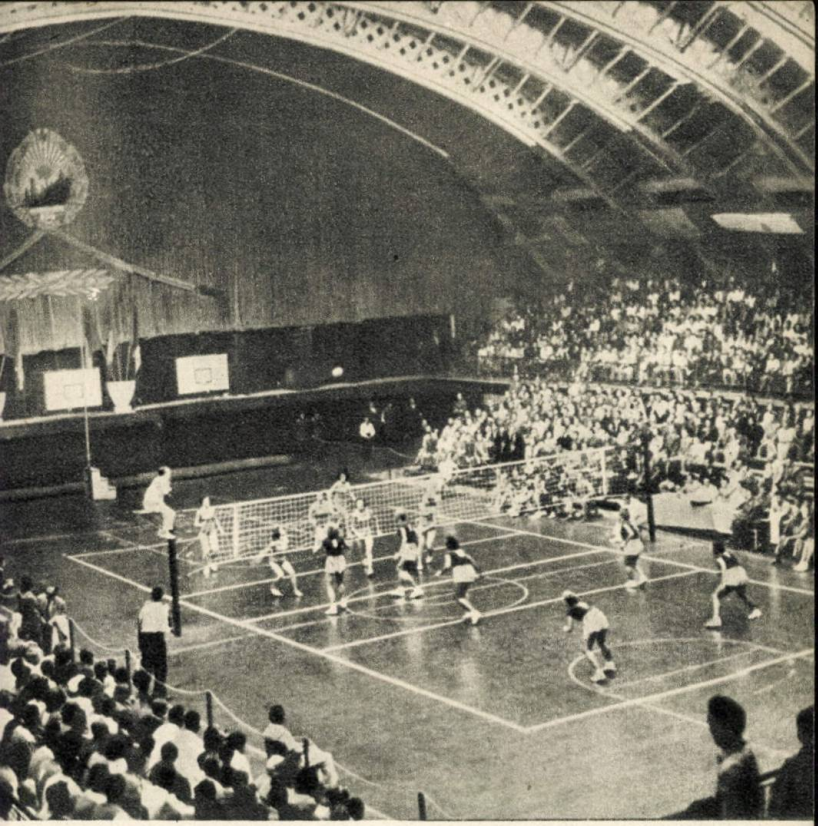

Sala sporturilor din Complexul sportiv « Floreasca ».

Cîndva, pe locurile acestui vast cartier se întindeau dezolante, « gropile Floreasca ».

Ca niște saboți, bărcile dansează pe lacul Herăstrău.

Roata mare, baze sportive, biblioteci, expoziții, teatru, într-un cuvînt, Parcul de cultură și odihnă « I. V. Stalin ».

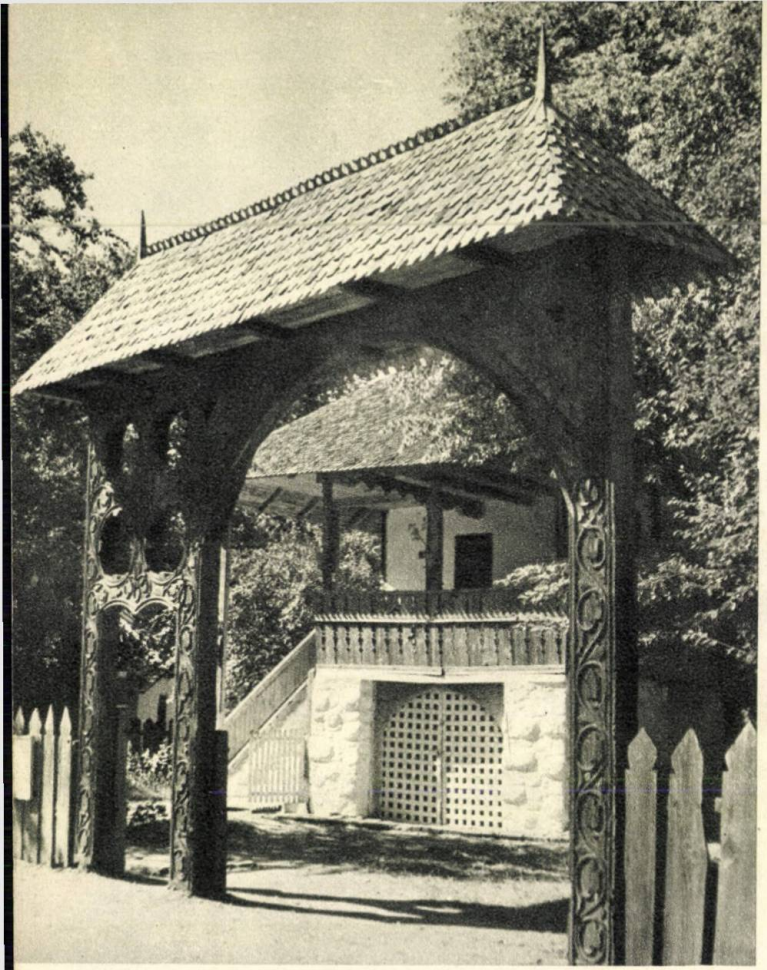

O sinteză de arhitectură și artă populară — Muzeul satului, care cuprinde aproape 190 de construcții vechi și 14.000 obiecte etnografice cu o valoare unică în lume.

Singularul *dinotherium* pe care-l vedeți vă va îndemna, desigur, să faceți cunoștință cu toate colecțiile muzeului de istorie naturală « Gr. Antipa ».

Muzeul de istorie a Partidului Muncitoresc Romîn înmănunchează principalele etape ale luptelor eroice duse de clasa muncitoare din Romînia pentru crearea societăţii socialiste.

În Piaţa Victoriei acest monument glorifică eroismul ostaşilor sovietici căzuţi în luptă pentru eliberarea Romîniei de sub jugul fascist.

Palatul casei de economii și consemnațiuni...

... și Palatul poștelor, construit în ultimii ani ai secolului trecut.

...pe Bulevardul Magheru.

Farmecul marilor bulevarde te învăluie deopotrivă pe Bulevardul N. Bălcescu...

Sediul Uniunii scriitorilor și al Muzeului literaturii romîne.

Cartierul ridicat în Bucureștii Noi își are cinematograful său modern « Înfrățirea între popoare ».

...peste drum, frecventatul ștrand al hotelului « Lido ».

Hotelul « Ambasador » și

Din magazinul «Unic» de pe B-dul Bălcescu se pot aproviziona zilnic 8.000 de persoane.

Un rezumat al cumpărăturilor pe care le puteți face din acest magazin universal «București» îl fac reclamele luminoase.

Bucuresti
Confecții
Încălțăminte
Galanterie
Magazinul Universal

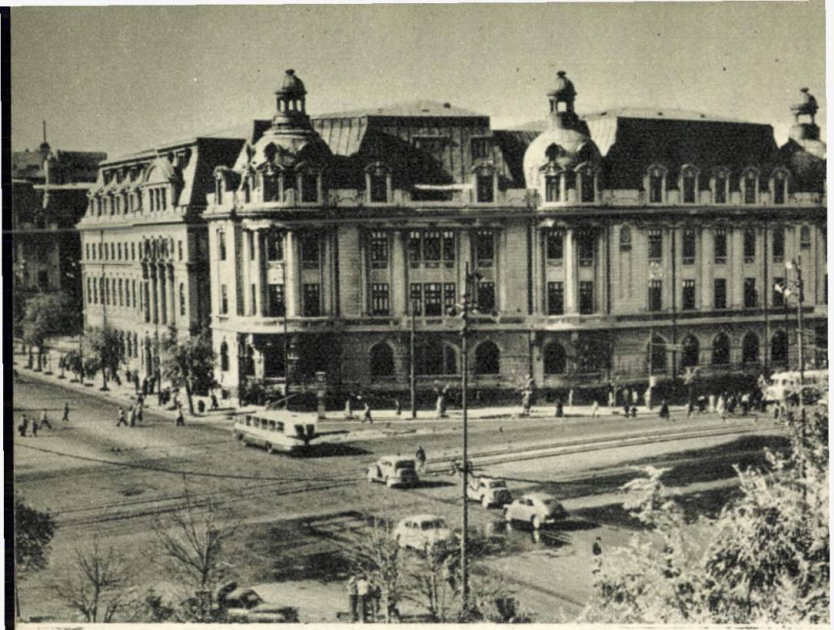

Cea mai veche instituție de învățămînt superior din București, Universitatea « C. I. Parhon »,

. . . sau Facultatea de științe juridice, cunosc în fiecare an tinerețea impetuoasă a studenției.

O glumă, o țigară și peste cîteva clipe getaxurile își vor continua goana.

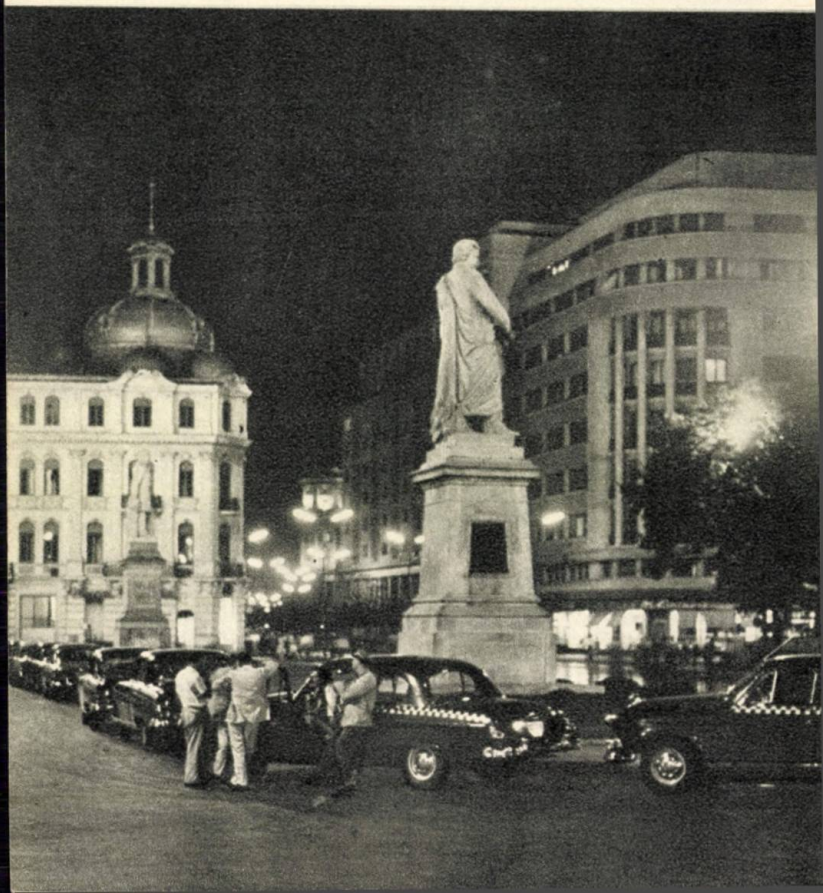

Cine își amintește dezastrul lăsat de război în acest cartier al Gării de Nord nu-și poate opri azi exclamațiile de mirare.

23 AUGUST
23 AUGUST

Sediul Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

23 August 1944, ziua eliberării naţionale. Şi de atunci, alături de ţara întreagă, Bucureştii retrăiesc în fiecare an bucuria celei mai mari sărbători.

Arta romînească și universală sînt reprezentate în peste 30.000 de opere în Muzeul de artă din Palatul R.P.R.

Iată una din sălile Muzeului de a[illegible].

blocul turn al zilelor noastre.

Aceeaşi înclinare a obiectivului, dar cîtă deosebire între casa... felie de ieri şi

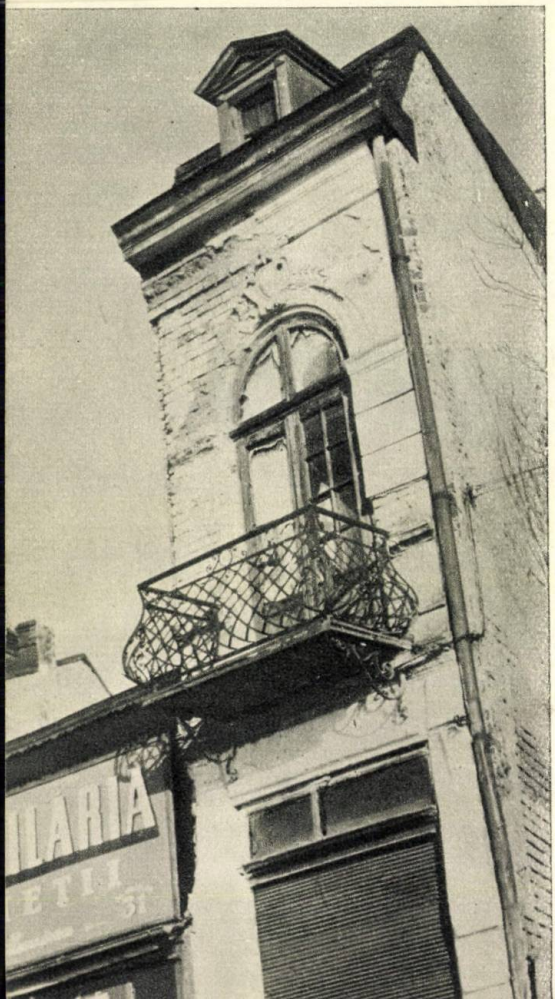

Un menu « expres », după preferință, vă oferă restaurantul « Modern » cu autodeservire din Piața Palatului R.P.R.

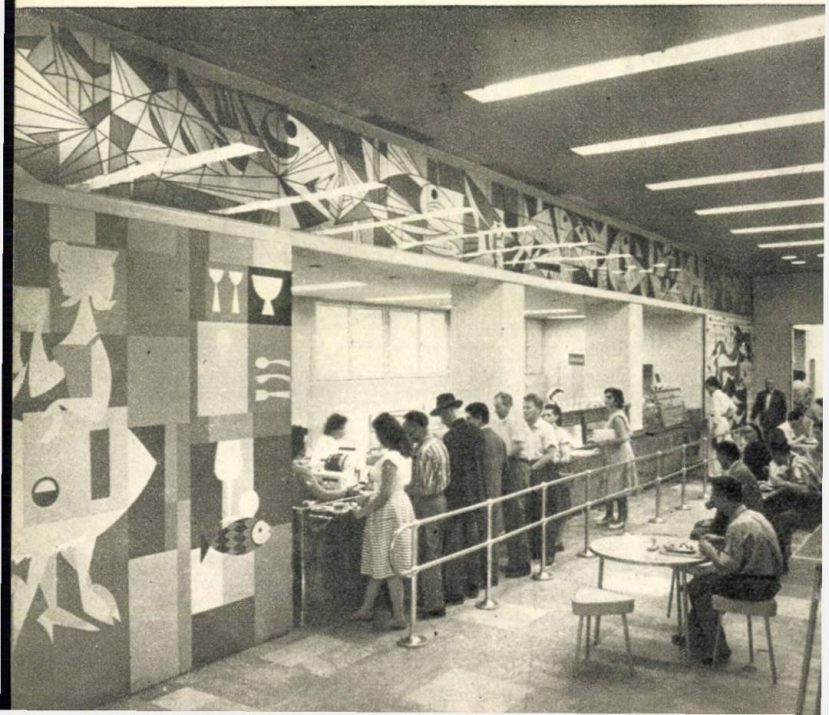

Un menu « expres », după preferință, vă oferă restaurantul « Modern » cu autodeservire din Piața Palatului R.P.R.

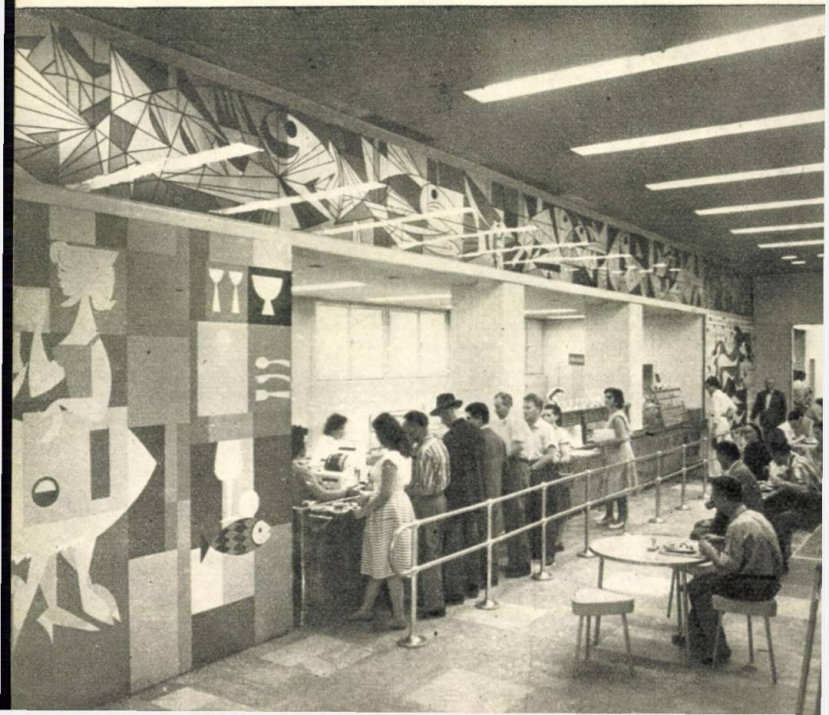

Athenée Palace. Alături de restaurant se află braseria și grădina de vară.

Giuvaer de marmură și neon — noua sală de 3.000 de locuri a Palatului R.P.R.

Ateneul Republicii Populare Romîne, sediul Filarmonicii de stat « George Enescu » și al unei mari săli de concerte.

Pînă mai ieri bătrîna Cale a Victoriei e
născut în ultimii ani un magnet a

tul de atracție al Bucureștenilor. S-a
nic — Piața Palatului R.P.R.

Au intrat de curînd în peisajul Căii Victoriei și aceste construcții moderne și spațioase.

Magazinul universal « Victoria ».

Mărturii seculare vă privesc din vitrinele Muzeului de istorie a orașului București.

Încă de la începutul Bulevardului 6 Martie, neobosita lui forfotă te învăluie.

Aici oamenii pătrund în lumea microcosmosului — sala reactorului atomic al Academiei R.P.R.

Lumină la toate etajele — cititorii bibliotecii Academiei R.P.R. studiază.

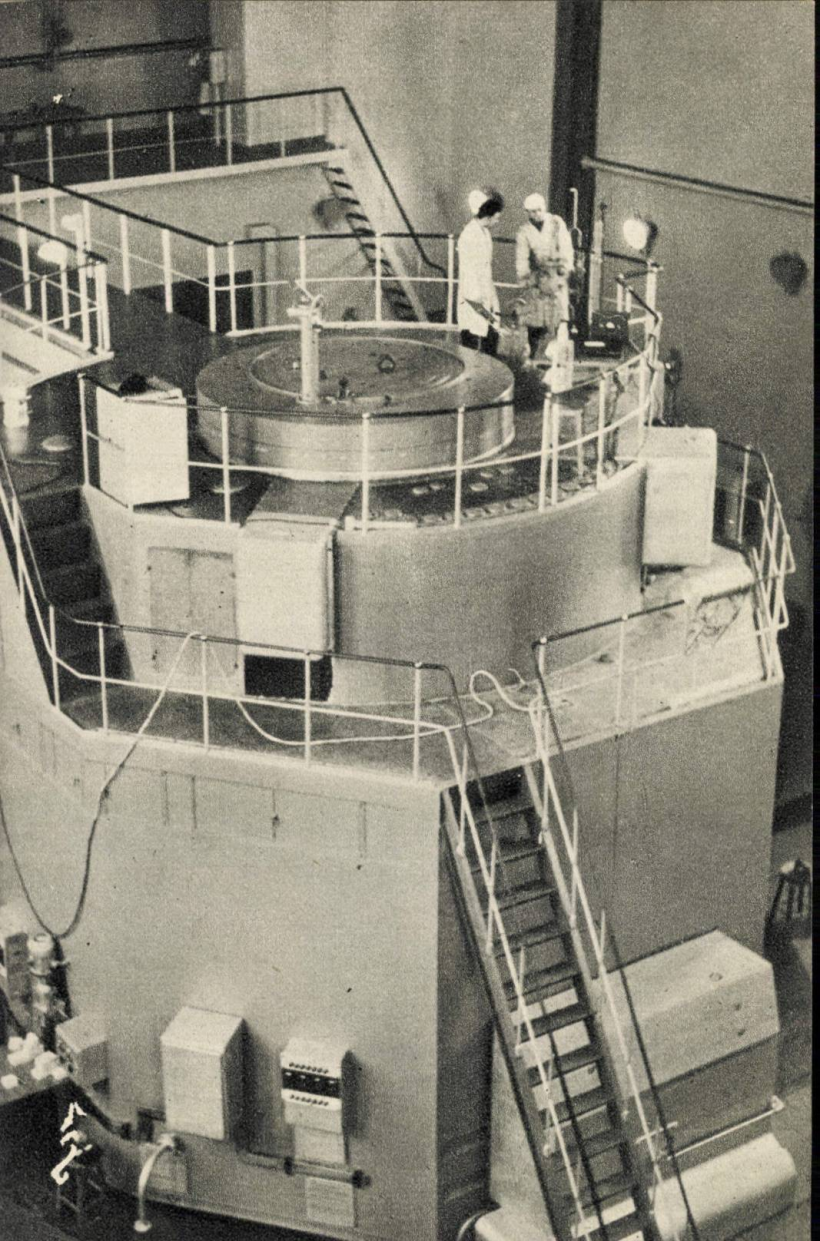

CINEMA

Sobră și modernă, această clădire adăpostește Comitetul de Stat al Planificării.

În plin centru, pe 14 ha înflorite, se întinde grădina Cișmigiu.

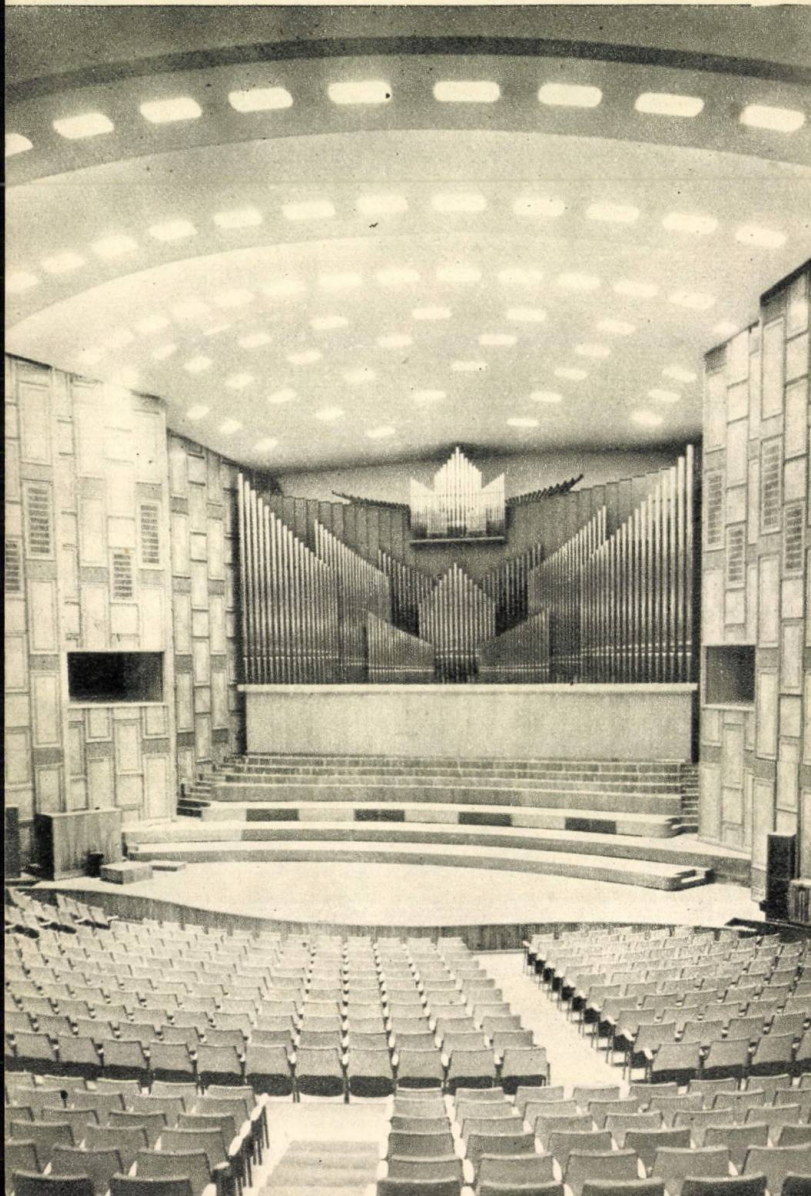

În ultimii ani «noul» a devenit oaspetele permanent al orașului — iată-l și în Piața M. Kogălniceanu.

Radioteleviziunea s-a îmbogățit de curînd cu o sală de concerte, în care utilul și frumosul se îmbină armonic.

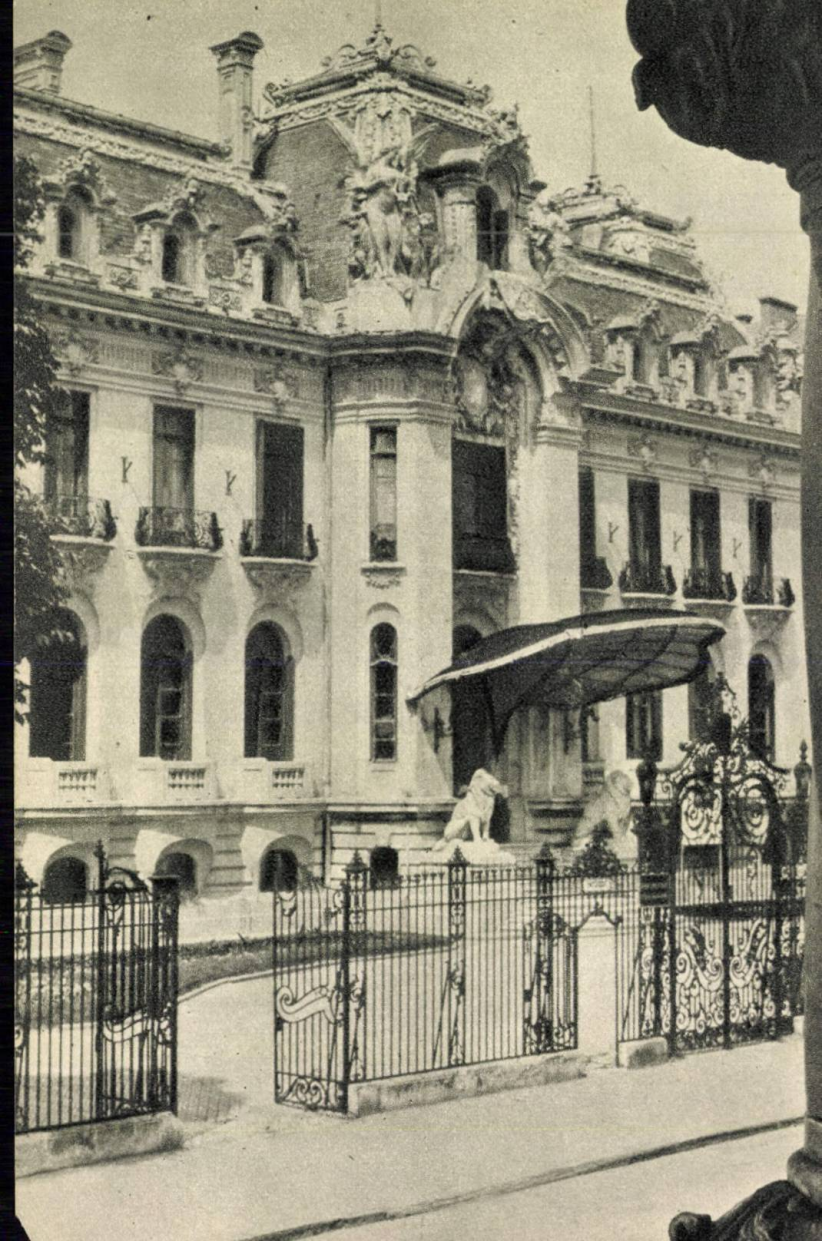

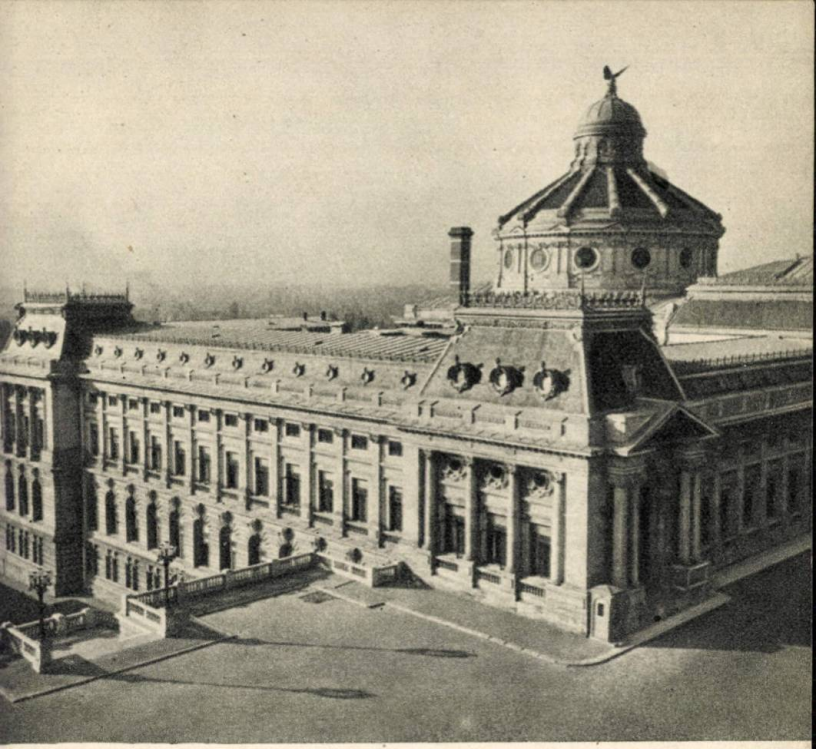

Palatul organului suprem al puterii de stat
al R.P.R., Marea Adunare Națională a R.P.R.

În acest edificiu, în care se găsește Muzeul dedicat memoriei marelui Enescu, își are sediul și Uniunea compozitorilor din R.P.R.

Pe malul Dîmboviței, flota blocurilor noi.

Biserica Stavropoleos întemeiată în 1724 și restaurată în ultimii ani ai secolului trecut.

Emulația constructivă i-a cuprins și pe micii locuitori ai cartierului Ferentari.

Sorgintea autobuzelor și troleibuzelor bucureștene — Uzinele « Tudor Vladimirescu ».

Încă un mănunchi de « bușteni » de metal pleacă din Uzinele de țevi « Republica », unitate de bază a industriei noastre socialiste.

Produsele Fabricii de confecții « Gh. Gheorghiu-Dej » își au un binemeritat renume în țară și peste hotare.

Unul dintre numeroasele locuri în care tinereţea are cuvîntul, Casa de cultură a tineretului din raionul Gh. Gheorghiu-Dej.

În acest cartier totul aminteşte luptele eroice ale muncitorilor ceferişti din 1933. Chiar şi numele clubului modern şi spaţios clădit pentru ei, Clubul « Grivița Roşie ».

Cînd peste 100.000 de voci strigă: gol ! e semn că vă aflați pe stadionul uneia dintre cele mai moderne baze sportive din Europa, « 23 August ».

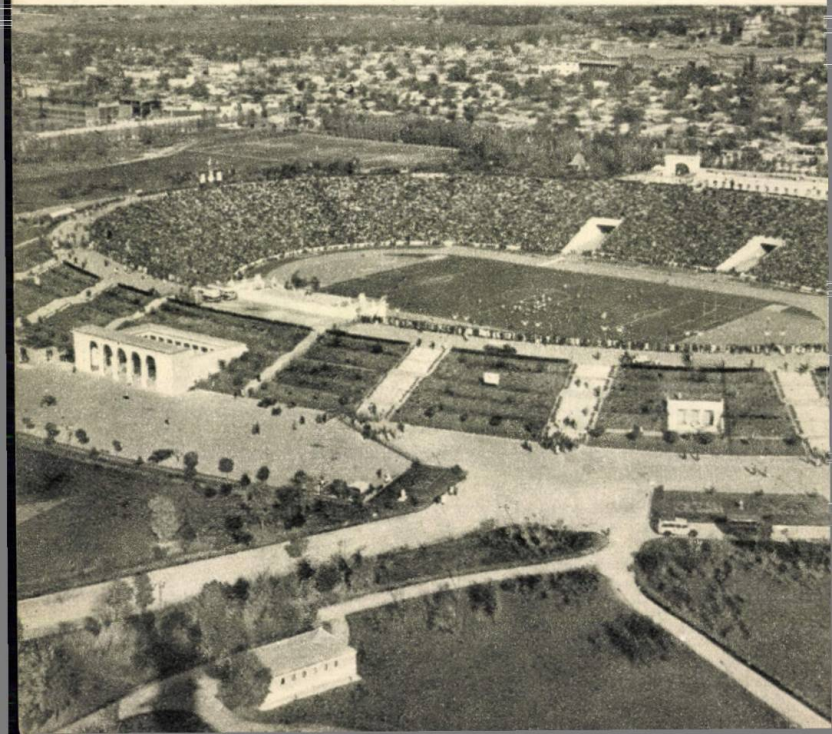

Un raid prin halele Obor și... masa este gata.

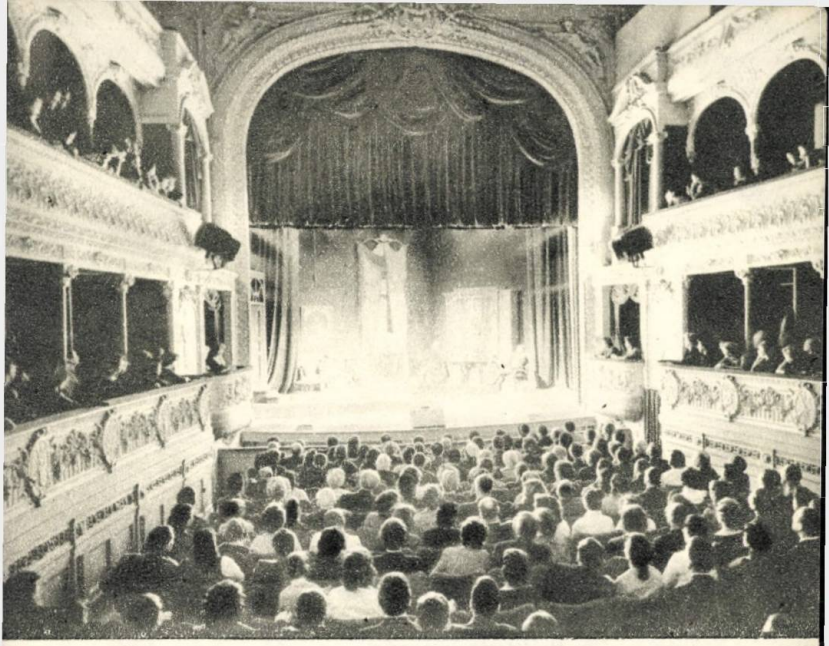

Ca de obicei, în fiecare seară teatrele fac sală plină.

Sala Comedia a Teatrului Național « I. L. Caragiale ».

Teatrul de operă și balet conceput pentru spectacole de mare anvergură.

Sub bolta veche perspectivă nouă — cartierul de pe Bulevardul Suvorov.

Încă o veche dorinţă a bucureştenilor a fost realizată prin construirea acestui nou Circ de stat.

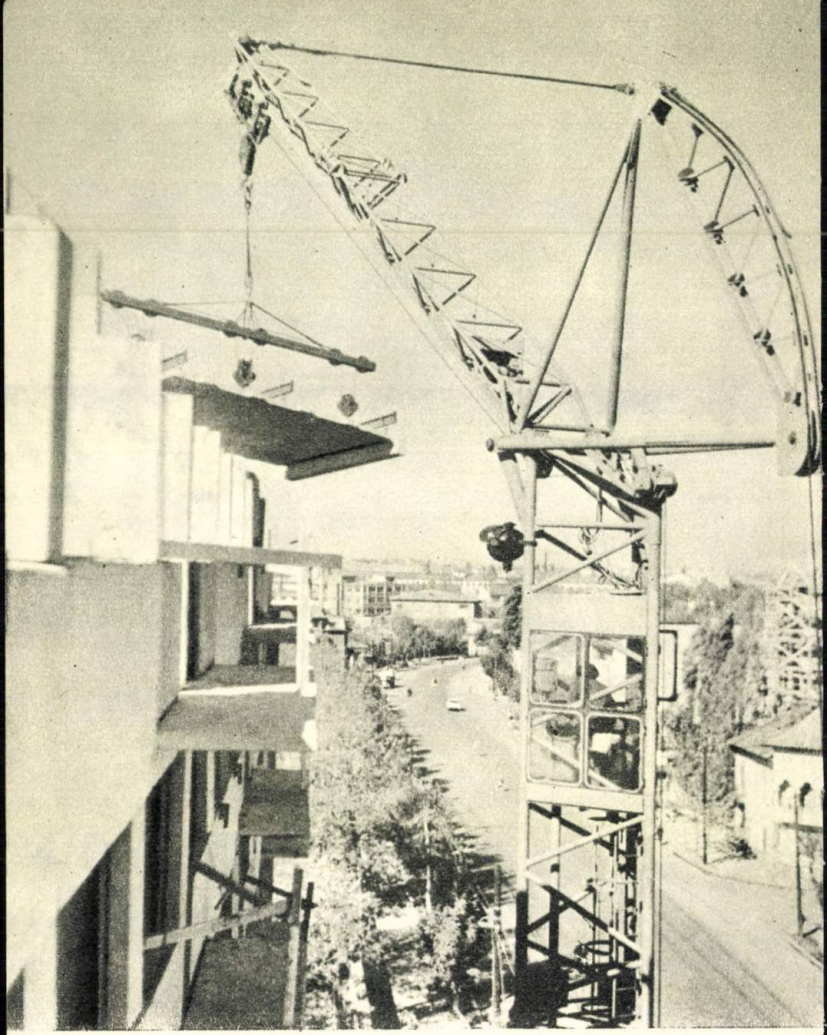

De fapt, acest album se termină cu cartea sa de vizită — București oraș al construcției socialiste.

Responsabil de carte: M. Preduț
Tehnoredactor: A. Sabău
Corector: M. Cajal

Dat la cules 16.05.1961. Bun de tipar 07.09.1961. Tiraj 10.000 + 190. Hîrtie rotohelio de 65 gr. m². Ft. 32/70 × 100. Coli ed. 4,13. Coli de tipar 2,625. Comanda 571. A. nr. 1762/1961. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare (R001) 084.

Tiparul executat sub com. Nr. 563 la Întrepr. Poligrafică Nr. 4 — Calea Șerban Vodă 133-135 București — R.P.R.

ORAȘE ȘI PRIVELIȘT

Lei 6

EDITURA MERIDIANE